

เย็นศิระเพราะพระบริบาล

ณรงค์ พ่วงพิศ

ในช่วง ๒ ทศวรรษเศษที่ผ่านมา ประเทศไทยต้องเผชิญหน้ากับวิกฤติการณ์ร้ายแรงภายในประเทศถึงสองครั้ง ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ และครั้งที่สองเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ วิกฤติการณ์ภายในทั้ง ๒ ครั้ง ล้วนมาจากสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองของกลุ่มคน ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายที่นิยมรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นฝ่ายที่มีได้กุมอำนาจรัฐกับฝ่ายที่ไม่เห็นความสำคัญของรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นบุคคลในฝ่ายรัฐบาล ความขัดแย้งทั้ง ๒ ครั้งนำไปสู่การปะทะกันด้วยกำลังอาวุธอย่างรุนแรงจนถึงขั้นสูญเสียชีวิตของประชาชนและทรัพย์สินทั้งส่วนบุคคลและของทางราชการ เป็นวิกฤติการณ์ที่ร้ายแรง ซึ่งถ้าไม่สามารถระงับให้สงบลงได้ก็จะเป็นผลเสียหายต่อสังคมและประเทศชาติอย่างที่สุด แต่ด้วยพระบารมีแห่งองค์พระมหากษัตริย์ราชเจ้าของไทยคือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้วิกฤติการณ์กลับคืนสู่ความสงบได้อย่างน่าอัศจรรย์จนเป็นที่กล่าวขวัญกันทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ ชาวต่างประเทศพากันชื่นชมโสมนัสและแสดงความยินดีกับคนไทยที่ยังมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นที่เคารพสักการะ และเป็นที่พึ่งพาในยามที่สังคมไทยเกิดวิกฤติการณ์จนหาทางออกไม่ได้

ย้อนหลังไปเมื่อเช้าตรู่ของวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๖ นิสิต นักศึกษา อาจารย์มหาวิทยาลัย และนักหนังสือพิมพ์รวม ๒๔ คน ได้พากันแจกโปสเตอร์ประท้วงรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ที่ไม่ยอมคืนอำนาจการปกครองและประกาศใช้รัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยสำหรับปวงชนชาวไทย หลังจากนั้นในตอนบ่ายของวันเดียวกัน เจ้าหน้าที่ตำรวจสันติบาลได้จับกุมนิสิต นักศึกษา อาจารย์มหาวิทยาลัย นักหนังสือพิมพ์ จำนวน ๑๒ คน ด้วยข้อหาเป็นการชุมนุมทางการเมือง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะบ่อนทำลายโค่นล้มรัฐบาลหรือก่อให้เกิดความกระด้างกระเดื่องในแผ่นดิน และได้มีการจับกุมอดีตนักการเมืองในข้อหาเดียวกันเพิ่มอีก ๑ คน การจับกุมผู้เรียกร้องรัฐธรรมนูญดังกล่าวทำให้เกิดเหตุการณ์ลูกกลมขยายตัวออกไปนักศึกษาทั่วประเทศต่างพากันรวมตัวประท้วงรัฐบาลอย่างเหนียวแน่น โดยมีศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยเป็นแกนนำ ในที่สุดเกิดการเดินขบวนครั้งยิ่งใหญ่ของนิสิตนักศึกษาทุกสถาบันจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไปยังอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ เพื่อรอคำตอบจากรัฐบาล ภายหลังที่ศูนย์กลางนิสิต นักศึกษาแห่งประเทศไทยได้ประกาศแถลงการณ์ฉบับสุดท้ายเรียกร้องให้รัฐบาลปฏิบัติตามข้อเรียกร้อง ๔ ประการ คือ (๑) ประกาศใช้รัฐธรรมนูญภายในวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ (๒) ปลปล่อยตัวกลุ่มผู้เรียกร้องรัฐธรรมนูญทั้ง ๑๓ คน โดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้นโดยฉับพลัน (๓) ปลปล่อยอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้ง ๓ คนที่ยื่นฟ้องจอมพลถนอมกับพวกต่อศาลในฐานทำการปฏิวัติยุบเลิกทุกสถาบันเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ และ (๔) เปิดการเจรจาโดยเร็วที่สุดก่อนที่เหตุการณ์จะลุกลามต่อไปอย่างกว้างขวาง

ในตอนบ่ายของวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๑๖ ก่อนที่จะถึงเวลา ๑ นาฬิกา ขบวนการนิสิตนักศึกษา นับแสนคนยังคงชุมนุมอยู่ที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยและถนนราชดำเนินเพื่อรอฟังคำตอบจากรัฐบาล ซึ่งขอเวลาพิจารณาเหตุการณ์อีก ๒ ชั่วโมง

ในที่สุด จอมพลประภาส จารุเสถียร รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรองผู้บัญชาการทหารสูงสุดได้อนุมัติให้ผู้แทนนิสิตนักศึกษา ๓ คน ได้เข้าพบเป็นครั้งสุดท้าย โดยจอมพลประภาส ตกลงและยินยอมที่จะปล่อยตัวผู้เรียกร้องรัฐธรรมนูญทั้ง ๑๓ คน โดยไม่มีเงื่อนไข เพื่อเห็นแก่ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง แต่มีเงื่อนไขว่ากำลังของนิสิต นักศึกษา นักเรียนและประชาชนทั้งหมดจะต้องสลายตัวไปโดยเร็ว และห้ามเรียกร้องหรือตั้งเงื่อนไขอะไรเพิ่มเติมอีก

หลังจากที่รัฐบาลได้ออกแถลงการณ์ปลดปล่อยผู้เรียกร้องรัฐธรรมนูญทั้ง ๑๓ คน โดยไม่มีเงื่อนไขแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งกับผู้แทนนิสิต นักศึกษา รวม ๙ สถาบัน ที่ขอพระราชทานพระมหากษัตริย์คุณเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ดั่งมีข้อความสำคัญตอนหนึ่งว่า...

“คนที่เป็นผู้ใหญ่ (คนแก่) นั้น เขามีประสบการณ์ ส่วนคนหนุ่มสาวมีพลังแรง ทั้งร่างกาย ทั้งความคิด ถ้าหากมาปรองดองสมัครสมานกัน ทำงานอย่างพร้อมเพรียง ไม่ผิดใจแคลงใจกัน การบ้านเมืองก็จะดำเนินไปด้วยดี นิสิตนักศึกษาก็เป็นผู้ที่ผ่านการทดสอบเลือกเฟ้นมาเป็นแน่นอนแล้วว่า มีทั้งสติปัญญาพร้อมมูล จึงควรจะได้รู้ถึงความรับผิดชอบชั่วดีทุกอย่าง

การพิจารณาปัญหาใดๆ จำเป็นต้องทราบว่ามีปัญหานั้นอยู่ตรงไหน หรืออะไรเป็นปัญหาต่อไปก็แยกออกเป็นประเด็นให้กระจ่าง และถูกต้องโดยลำดับ จึงจะสามารถแก้ปัญหาได้ตรงตามจุดหมายอย่างสมบูรณ์

เมื่อนิสิตนักศึกษาได้ดำเนินการมาตรงตามเป้าหมายและได้รับผลตามสมควรแล้ว ก็ขอให้กลับคืนสู่สภาพปกติ เพื่อยังความสงบเรียบร้อยให้เกิดแก่ประชาชนทั่วไป...”^๑

ต่อมาเกือบ ๔ นาฬิกาของวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ผู้นำนักศึกษาส่วนหนึ่งได้ติดต่อไปที่ราชเลขาณูการในพระองค์เพื่อขอพระราชทานพระราชดำรัสจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้ขบวนการนิสิตนักศึกษาสลายตัวไปตามพระราชประสงค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้โปรดฯ ให้ พ.ต.อ. วิเศษฐ์ เดชกฤษกร นายตำรวจราชสำนักมารับตัวผู้นำนักศึกษาเหล่านั้นเข้าเฝ้าเมื่อเวลาเกือบ ๔ นาฬิกา และในเวลาเกือบ ๕ นาฬิกา พ.ต.อ. วิเศษฐ์ ได้ออกมาพบกับนิสิตนักศึกษาพร้อมกับผู้นำนักศึกษาเหล่านั้น พ.ต.อ. วิเศษฐ์ ได้บอกกับนิสิต นักศึกษาที่ชุมนุมอยู่ในขณะนั้นว่า นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้ทรงทราบถึงการจับกุมนิสิต-นักศึกษาแล้วทั้งสองพระองค์ทรงห่วงใยมาก ไม่ได้บรรทมมาหลายวันแล้ว โดยประทับฟังวิทยุติดต่อของตำรวจอยู่

^๑ “ไทยน้อย” (นามแฝง) ตุลาคมทมิฬ (กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา ๒๕๑๖) หน้า ๒๕๐ - ๒๕๑

ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นจึงขอให้ทุกคนได้เห็นแก่พระองค์ท่านและแยกย้ายกันกลับไปเสีย ในตอนท้าย พ.ต.อ. วชิรสิทธิ์ เดชกุญชร ได้กล่าวกับนิสิต นักศึกษาว่า “ในหลวงท่านถือว่าพวกเราเป็นลูกหลานของท่าน ท่านพร้อมที่จะทรงให้ภัยทุกอย่าง เพราะฉะนั้นจึงพยายามอย่าให้ความผิดพลาดทั้งหลายอุบัติซ้ำขึ้นอีก...”^๒

ในที่สุดนิสิตนักศึกษาก็ยอมรับฟังและได้แยกย้ายกันกลับไป เมื่อเวลา ๖ นาฬิกาของวันที่ ๑๔ ตุลาคม โดยตำรวจได้ขอร้องให้นิสิตนักศึกษาเดินกลับออกไปทางเขาดิน และทะเลออกไปทางวัดเบญจมบพิตร แต่กลับมีนักเรียนจำนวนประมาณ ๒ พันคนหวนกลับออกมาบังคับให้ตำรวจเปิดทางให้ไปทางถนนราชวัติ แต่ตำรวจไม่ยอม จึงเกิดการปะทะกันด้วยกำลัง และจากจุดนี้เองเหตุการณ์ได้ลุกลามใหญ่โต รัฐบาลส่งกำลังทหารเข้าปราบปรามบรรดานิสิตนักศึกษาที่หนีกลับมารวมกันใหม่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อย่างรุนแรงตลอดวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เป็นผลทำให้นิสิต นักศึกษา และประชาชนสูญเสียชีวิตไปเป็นจำนวนมาก

ขณะเดียวกันกับที่นิสิต นักศึกษา ประชาชน กำลังถูกปราบปรามอย่างรุนแรง พลโทจำเป็น จารุเสถียร นายทหารองครักษ์ได้เดินทางมาจากพระราชวังสวนจิตรลดา และได้อัญเชิญพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาแจ้งให้จอมพลถนอม กิตติขจร และจอมพลประภาส จารุเสถียรทราบว่า ทรงขอร้องให้บุคคลสำคัญทั้งสองเห็นแก่ชาติบ้านเมืองด้วยการลาออกจากตำแหน่งให้หมดทุกตำแหน่ง และเดินทางออกนอกประเทศไปเสียโดยด่วน ทรงเข้าใจว่าสถานการณ์จะเรียบร้อยลงได้

ประมาณ ๑๗ นาฬิกาเศษของวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ วิหุกกระจายเสียงได้ประกาศให้ประชาชนทั่วไปรับฟังข่าวสำคัญตอนเวลา ๑๘ นาฬิกา เมื่อถึงเวลา สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยได้ออกประกาศความว่า ...

“บัดนี้รัฐบาลได้กราบบังคมทูลลาออกจากตำแหน่งผู้บริหารประเทศแล้ว เพราะฉะนั้นขอประชาชนได้โปรดอยู่ในความสงบและโปรดติดตามข่าวรายละเอียดต่อไปทางสถานีโทรทัศน์ทุกสถานี...”^๓

ในการสละตำแหน่งนายกรัฐมนตรีครั้งนี้ จอมพลถนอม กิตติขจร ได้กล่าวคำอำลาประชาชนชาวไทยมีความตอนหนึ่งว่า ...

“...เนื่องด้วยระหว่างวันที่ ๖ ถึง ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ปรากฏว่า นิสิต นักศึกษา และประชาชนได้แสดงความไม่พอใจอย่างรุนแรงเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินของข้าพเจ้า ในฐานะเป็นหัวหน้ารัฐบาลทั้งที่ข้าพเจ้าได้พยายามทำทุกวิถีทางเพื่อความเจริญมั่นคงของประเทศชาติชาตินับตั้งตั้ง และความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งนี้แม้ข้าพเจ้าจะได้พยายามโอนอ่อนผ่อนปรน ตามความต้องการของนิสิต นักศึกษา และประชาชนไปแล้วหลายเรื่องก็ตาม แต่ก็ยังไม่เป็นที่พอใจแก่นิสิต นักศึกษา และประชาชน ดังที่ปรากฏอยู่

^๒ แหล่งเดิม หน้า ๒๕๙-๒๖๐

^๓ แหล่งเดิม หน้า ๓๕๐

ข้าพเจ้าจึงคิดว่า ถ้าข้าพเจ้าพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอาจจะช่วยให้สถานการณ์ของบ้านเมืองที่เป็นอยู่ขณะนี้คลี่คลายในทางดีขึ้น ข้าพเจ้าจึงได้ตกลงใจกราบบังคมทูลต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขอกราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว ขอให้हित นักศึกษา และประชาชนจงร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐบาล ช่วยกันรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศชาติต่อไป...”^๔

ต่อมาในตอนค่ำ ได้มีประกาศด่วนมากโดยวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ความว่า ทั้งจอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี จอมพลประภาส จารุเสถียร และพันเอกณรงค์ กิตติขจร บุตรชายจอมพลถนอม และบุตรเขยจอมพลประภาส พร้อมด้วยครอบครัวของบุคคลทั้งสามได้พากันเดินทางออกนอกประเทศไปแล้ว วิกฤติการณ์ร้ายแรงก็ยุติลงในทันที

ในตอนค่ำของวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เวลาประมาณ ๑๙ นาฬิกา ๓๐ นาที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานกระแสพระราชดำรัสแก่พลกนิกรทั่วไป ณ หอสมุดสวนจิตรลดา โดยมีการถ่ายทอดทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์ทั่วประเทศ พระราชกระแสมีดังนี้

“วันนี้เป็นวันมหาวิปโยคที่น่าเศร้าสลดอย่างยิ่งในประวัติศาสตร์ชาติไทยตลอดระยะเวลา ๖-๗ วัน ที่ผ่านมามีการเรียกร้องและการเจรจากัน จนกระทั่งนักศึกษา และรัฐบาลทำข้อตกลงกันได้ แต่แล้วการขว้างระเบิดขวด และยิงแก๊สน้ำตา ทำให้เกิดการปะทะกัน และมีคนได้รับบาดเจ็บหลายคน ความรุนแรงได้ทวีขึ้นทั่วพระนคร ถึงขั้นจลาจล และยังไม่มีสิ้นสุดมีคนไทยด้วยกันต้องเสียชีวิตนับร้อย ขอให้ทุกฝ่ายทุกคนจงระงับเหตุแห่งความรุนแรงด้วยการตั้งสติยับยั้ง เพื่อให้ชาติบ้านเมืองคืนอยู่ในสภาพปรกติ...

อนึ่ง เพื่อขจัดเหตุร้ายนั้น จอมพลถนอม กิตติขจร ได้ขอลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันนี้ ข้าพเจ้าจึงแต่งตั้งให้นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ขอให้ทุกฝ่ายร่วมกันสนับสนุน เพื่อให้คณะรัฐบาลใหม่สามารถบริหารงานแผ่นดินได้โดยมีประสิทธิภาพเต็มเปี่ยมและแก้ไขสถานการณ์ให้คืนอยู่ในสภาพเรียบร้อยได้โดยเร็ว ยังความสงบสุขความเจริญรุ่งเรืองให้บังเกิดแก่ประเทศและประชาชนชาวไทยโดยทั่วกัน...”^๕

วันมหาวิปโยค ซึ่งอุบัติขึ้นจนเป็นวิกฤติการณ์ในสังคมไทยเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้สงบระงับลงได้ด้วยพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทุกฝ่ายต่างปฏิบัติตามพระบรมราโชวาท สถานการณ์ก็กลับคืนสู่สภาวะปรกติอย่างรวดเร็ว

จาก พ.ศ. ๒๕๑๖ มาถึง พ.ศ. ๒๕๓๕ ปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทยที่มีลักษณะคล้ายๆ กันก็เกิดขึ้นอีกเมื่อพลเอกสุจินดา คราประยูร ได้ลาออกจากตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุด และผู้บัญชาการทหารบก เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยมีต้องลงสมัครรับเลือกตั้งภายใต้การสนับสนุนของพรรคการเมือง ๕ พรรค คือ พรรคสามัคคีธรรม ชาติไทย กิจสังคม ประชากรไทย และพรรคราษฎร ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

^๔ แหล่งเดิม หน้า ๓๕๐ - ๓๕๑

^๕ แหล่งเดิม หน้า ๓๕๕ - ๓๕๖

เรืออากาศตรีฉลาด วรฉัตร ได้ประกาศอดอาหารประท้วงนายกรัฐมนตรีที่มีได้มาจากการเลือกตั้งจนกว่าจะตาย ณ บริเวณ หน้ารัฐสภา ทำให้นักศึกษา พ่อค้า ประชาชน ตลอดจนนักการเมืองฝ่ายค้าน ประกอบด้วยพรรคความหวังใหม่ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคพลังธรรม พรรคเอกภาพ ต่างพากันเข้าร่วมขบวนการต่อต้านนายกรัฐมนตรีที่มีได้มาจากการเลือกตั้ง ด้วยการนัดชุมนุมครั้งแรกที่ลานพระบรมรูปทรงม้าและครั้งที่สองบริเวณท้องสนามหลวง โดยในการชุมนุม ณ บริเวณท้องสนามหลวงนั้น ได้เรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีต้องมาจากการเลือกตั้ง พลเอกสุจินดา ต้องลาออก ต้องมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้นายกรัฐมนตรีต้องมาจากการเลือกตั้ง ประธานสภาผู้แทนราษฎร คือ ประธานรัฐสภา และให้ลดอำนาจวุฒิสมาชิกลงด้วย ต่อมากลุ่มผู้ชุมนุมได้พากันสลายตัว เพราะในวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๓๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จพระราชดำเนินเพื่อทรงประกอบพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ณ ท้องสนามหลวง

หลังจากนั้นได้มีการรวมตัว เพื่อก่อตั้งสมาพันธ์เพื่อระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วย 25 องค์กร ๔ พรรคการเมืองฝ่ายค้าน และเปิดการชุมนุมที่ท้องสนามหลวงในวันที่ ๑๗ พฤษภาคม เพื่อเรียกร้องให้แก้รัฐธรรมนูญ และให้พลเอกสุจินดาลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ได้มีการเคลื่อนขบวนผู้ชุมนุมจากท้องสนามหลวงไปยังอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยภายใต้การนำของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในที่สุดขบวนผู้ชุมนุมเกิดการปะทะกับกองกำลังผสม ทหาร ตำรวจ ที่เข้าสลายฝูงชนในเวลาประมาณ ๐๒.๓๐ น. ของวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ทำให้ผู้ชุมนุมประท้วงสูญเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก

ขณะที่ประชาชนเสียชีวิตและบาดเจ็บเพิ่มมากขึ้น และการกวาดล้างของทหารและตำรวจก็เริ่มรุนแรงมากขึ้น ผู้ชุมนุมบางส่วนเข้าเผาทำลายอาคารสถานที่ราชการด้วยความโกรธแค้น และไม่มีที่ท่าว่าจะสงบลงได้นั้น เหตุการณ์ก็เริ่มคลี่คลายไปในทางดี เนื่องจากในเวลา ๒๓.๓๐ น. ของวันที่ ๒๐ พฤษภาคม โทททัศน์รวมการเฉพาะกิจได้แพร่ภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระมหากรุณาธิคุณให้พลตรี จำลองศรีเมือง และพลเอกสุจินดา คราประยูร เข้าเฝ้าเป็นกรณีพิเศษ เพื่อพระราชทานพระกระแสรับสั่งมีความโดยละเอียด ดังจะได้เชิญมาไว้ ณ ที่นี้ ...

“คงเป็นที่แปลกใจที่เชิญมา ที่แปลกใจก็อาจจะมีความว่า ทำไมเชิญพลเอกสุจินดา และพลตรี จำลองมา เพราะว่าอาจจะมีความแสดงละครมากกว่านี้ แต่ที่เชิญ เพราะว่าทั้งสองท่านเป็นผู้เผชิญหน้ากันจนเกิดการต่อสู้ ถึงได้เชิญมา เพราะการเผชิญหน้าตอนแรกเป็นจุดประสงค์ของทั้งสองฝ่าย แต่ภายหลังจากนั้น กลายเป็นการเผชิญหน้ากัน ทำให้เกิดความเสียหาย ... ทำให้เสียหายชีวิตเลือดเนื้อของผู้คนมากกว่าปกติ เสียหายทางด้านจิตใจ และเศรษฐกิจของประเทศชาติของประชาชน จึงต้องระงับปัญหา เพราะฉะนั้นอะไรจะเป็นเหตุหรือเป็นต้นตอที่ช้ำ แต่ตอนนี้เปลี่ยนไปแล้ว กลายเป็นเหตุให้เมืองไทยล่มจม อาจจะทำให้ประเทศชาติที่สร้างสมกันมาเป็นอย่างดีเวลานาน เป็นประเทศที่ไม่มีมีความหมาย หรือเป็นประเทศที่มีความหมายในทางไม่ดีดังเป็นที่ปรากฏมาแล้ว

เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๕ ก็ได้พูดต่อสมาคมที่มาพบหลายคน ดูเหมือนพอจะฟังกันเข้าใจ เพราะว่ามีเหตุผลที่ดี ตอนนั้นก็ขอย้ำว่า ทำไมพูดอย่างนั้น ... ถ้าจะแก้แล้วออกก็ได้ หรือออกแล้วก็แก้ได้ ครั้งนั้น ครั้งก่อนนั้นก็แก้รัฐธรรมนูญกันมาตลอด มากกว่าฉบับใด ๆ ก่อน ไปดูสิคล้ายก็ได้พบ

คุณสุจินดา สุจินดาก็เห็นด้วย จะประกาศใช้รัฐธรรมนูญแล้วแก้ไขได้ ตอนหลังก็ยืนยันว่าแก้ไขได้ ค่อย ๆ แก้ได้พูดมาหลายเดือนแล้ว

ข้อสำคัญที่ไม่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญไปทั้งหมดครบถ้วน เพราะว่ามีคุณภาพพอใช้ได้ ดีกว่า รัฐธรรมนูญการปกครองที่ใช้กันมากกว่าปีเป็นอันมาก ไม่ครบถ้วนตามหลักการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย ถ้าหากสามารถแก้ไขได้ ปฏิบัติได้ตามที่พูด เมื่อ ๔ ธันวาคม กลับไปดูปัญหาแต่เดิม ไม่ใช่ปัญหาวันนี้ ปัญหาวันนี้ไม่ใช่การแก้ไขรัฐธรรมนูญ แต่คือความปลอดภัยของประชาชน ประชาชนหวาดระแวงอันตราย ประเทศชาติจะล่มจม

ลูกทั้งสองอยู่ต่างประเทศ ทั้งสองทราบดี แจ้งให้คนในประเทศนั้นว่า ประเทศไทยคงแก้ไข สถานการณ์กันได้ แต่รู้สึกว่าจะหวังสูง ถ้าหากเราไม่ลงมือทำอะไรในวันนี้ ให้สถานการณ์วันนี้ดีขึ้นได้

ขอให้ทั้งสองฝ่าย สุจินดา จำลอง ช่วยกัน หันหน้าเข้าหากัน ไม่ใช่เผชิญหน้ากัน ประเทศ ชาติไม่ใช่เป็นแค่ของเรา แต่เป็นประเทศชาติของทุกคน ต้องเข้าหากัน ไม่ใช่เผชิญหน้ากัน ปัญหาพอ เกิดแล้วทำให้เกิดบาดเลือด เวลาคนมีการปฏิบัติรุนแรง ลงท้ายจะไม่รู้สึกตัว เพียงแต่จะเอาชนะกัน ไม่ รู้ว่าใครชนะ เพราะต่างคนต่างแพ้ ประชาชนแพ้ ประชาชนทั้งประเทศไม่ใช่แต่กรุงเทพมหานคร ความเสียหายที่เกิดขึ้น เสียหายทั้งประเทศ มีประโยชน์อะไรจะทนงตัวว่าชนะ... อยู่บนกองปรักหักพัง

เพราะฉะนั้น ขอให้ทั้งสองฝ่ายไม่ใช่เผชิญหน้ากัน หันหน้าเข้าหากัน สองท่านเท่ากับเป็นผู้ แทนฝ่ายต่าง ๆ ไม่ใช่แค่สองฝ่าย ให้ช่วยกันแก้ปัญหาคือความรุนแรงที่เกิดขึ้น เพื่อดูแลปัญหา ดูว่า มีปัญหาใดมาพูดกัน ประึกษากัน ทำอย่างไรจะให้ประเทศชาติพัฒนาขึ้นมา กลับคืนดีขึ้นมา อันนี้เป็น เหตุที่เรียกสองท่านมา เชื่อว่าทั้งสองฝ่ายคงเข้าไปสร้างประเทศจากสิ่งปรักหักพังขึ้นมาได้ จะแก้ไข อย่างไร แล้วแต่ประึกษากัน

ท่านประธานองคมนตรี พลเอกเปรม อดิเรกมนตรีก็เป็นผู้ใหญ่พร้อมที่จะให้คำแนะนำ ประึกษาด้วยความเป็นกลาง ด้วยความถูกต้อง ทำงานให้กับชาติเพื่อสร้างทุกอย่างขึ้นมาใหม่ ขอฝาก ให้ช่วยกันสร้างชาติขึ้นมา ...” ๖

ภายหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชกระแสรับสั่งกับพลเอกสุจินดา คราประยูร และพลตรีจำลอง ศรีเมือง เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว วิกฤติการณ์ร้าย แรงก็คลี่คลายลงและสงบระงับลงอย่างรวดเร็วเป็นที่น่าอัศจรรย์ยิ่งนัก

เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์การเมืองไทยทั้ง ๒ ครั้ง ย่อมแสดงให้เห็นว่า สถาบันพระมหากษัตริย์ยังมีความสำคัญต่อสังคมไทยที่นับวันจะมีปัญหาสลับซับซ้อนมากขึ้น วิกฤติการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย สามารถสงบระงับลงได้ ก็เนื่องด้วยพระบารมีแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงไว้ซึ่งทศพิธราชธรรมมาโดยตลอด ขณะครองราชสมบัติสมดังที่ทรงมีพระราชปณิธาน

๖ ทีมงานเฉพาะกิจ ๙๙ มีเดีย เผยเส้นทางการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยของพลัมมหาประชาชน (จัดจำหน่ายโดยอรรถสาศน์ ม.ป.พ.) หน้า ๒๑-๒๓

เมื่อครั้งประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ซึ่งพระองค์ทรงมีปฐมบรมราชโองการว่า **“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”** ถ้าแผ่นดินไทยไม่มีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นร่มเกล้าของเหล่าปวงประชาราษฎร์แล้ว ราษฎรจะหันหน้าไปพึ่งใคร ถ้าเกิดวิกฤตการณ์ที่ร้ายแรงภายในประเทศ คนไทยแตกสามัคคี ทำลายล้างกันเองโดยไม่มีใครยอมเชื่อฟังใคร นอกจากจะหันไปยึดพระบารมีแห่งองค์พระมหากษัตริย์เป็นที่พึ่งสุดท้ายเท่านั้น

ธีรยุทธ์ บุญมี อดีตผู้อำนวยการศึกษาระยะเกิดเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ และเป็น ๑ ใน ๑๓ ที่ร่วมเรียกร้องรัฐธรรมนูญจากจอมพลถนอม กิตติขจร ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ให้สัมภาษณ์แก่ **“มติชนสุดสัปดาห์”** โดยแสดงความเห็นเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์หลังเกิดวิกฤตการณ์ **“พฤษภาทมิฬ”** เอาไว้มีความสำคัญตอนหนึ่งว่า ...

“สถาบันพระมหากษัตริย์ปกติจะต้องถือว่าเป็นสถาบันเชิงประเพณี (Traditional Institution) เป็นสถาบันที่มีมานาน เป็นสถาบันที่พิสูจน์ให้เห็นจากเหตุการณ์จากช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมาว่า ในหลวงพระองค์นี้อยู่กับความพยายามที่จะพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้า พระองค์อยู่กับความคิดเรื่องประชาธิปไตย กระทั่งมีชาวต่างประเทศไปยกย่องว่า ในหลวงของเราเป็น Democratic King ผมเชื่อว่าสถาบันพระมหากษัตริย์จะเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันประเทศให้ก้าวหน้าไปสู่ทิศทางที่เจริญก้าวหน้าต่อไป...”^๗

ไม่มีถ้อยคำใดๆ ที่จะกล่าวสรรเสริญพระมหากษัตริย์ และพระราชจริยวัตรแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทยให้ครบถ้วนกระบวนความที่แท้จริงได้ เพราะมากมายมหัศจรรย์สุดจักประมาณ นอกจากจะอ้างถึงคำโคลงบทหนึ่งทีกล่าวว่า...

บารมีพระมากล้น	รำพัน
พระพิทักษ์ยุติธรรม	ถ่องแท้
บริสุทธิ์ดุจดวงตะวัน	ส่องโลก ไชรัย
ทวยราษฎร์รักบาทแม่	ยิ่งด้วยปีติรงค์

^๗ บุญเลิศ ช่างใหญ่ “ธีรยุทธ์ บุญมี วิเคราะห์ “พฤษภาทมิฬ” รว “กองทัพอาชีพ” อีก ๑ ทศวรรษ “หน้า” มติชนสุดสัปดาห์ (ฉบับประจำวันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๓๕) หน้า ๑๔

หนังสืออ้างอิง

ข่าวไทย ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (๒๕ พฤษภาคม ๒๕๓๕)

ทีมงานเฉพาะกิจ ๙๙ มีเดีย เผยแพร่เส้นทางต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยของพลังประชาชน
(จัดจำหน่ายโดยอรรถสาส์น) ม.ป.พ.

“ไทยน้อย” (นามแฝง) ตุลาคมทมิฬ กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, ๒๕๑๖

มติชนสุดสัปดาห์ ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๖๑๕ (ศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๓๕)

สมศักดิ์ โกศัยสุข ขบวนการแรงงานกับพฤษภาห่าเห็บ (จัดพิมพ์โดยมูลนิธิฟรีดริคเอแบร์ท
โครงการพิพิธภัณฑสถานแรงงานไทย และมูลนิธิอารมณ พงพจน์ ๒๕๓๖)